

Rozdział I. Geneza oraz ogólna charakterystyka prawna Zgrupowania

1. Wstęp. Geneza EZIG

Europejskie Zgrupowanie Interesów Gospodarczych (w polskim prawie często ujmowane skrótem pierwszych liter – EZIG) jest instytucją prawa europejskiego. Określenie tej formy w języku angielskim to EEIG (*European Economic Interest Grouping*), a w języku niemieckim EWIV (*Europäische Wirtschaftliche Interessenvereinigung*). Powodem zapotrzebowania na tę formę prawną jest jej szczególna zdolność adaptacyjna do wymogów prawa krajowego państw członkowskich zagwarantowana przez akt prawny statuujący byt Zgrupowania, tj. Rozporządzenie Rady Wspólnot Europejskich Nr 2137/85 z lipca 1985 r.¹ EZIG jest alternatywą dla europejskich podmiotów gospodarczych pragnących skonsolidować się w jednolitej prawnej formie organizacyjnej, która ułatwia swobodę przepływu kapitału i innych środków produkcji². Zgrupowanie łączy w sobie walory kapitałowych spółek handlowych z walorami spółek osobowych, niedostępnych dla przedsiębiorstw średniego i większego rozmiaru.

Przyczyną powstania regulacji prawnej statuującej byt Zgrupowania było dążenie Komisji Europejskiej do wzmocnienia współpracy gospodarczej na rynku handlowym. Spowodowane było to wprowadzeniem w 1967 r. przez Francję nowej formy prawnej: *groupement d'intérêt économique* (GIE), wypełniającej w instrumentarium francuskiego prawa spółek lukę pomiędzy ścisłą formą spółki *société* (francuska ustawa o spółkach handlowych z 24.7.1966 r. i art. 1845 i nast. francuskiego kodeksu cywilnego)

---

¹ Pierwsze polskie tłumaczenie tekstu Rozporządzenia znajduje się w zbiorze: *M. Saffjan* (red.), *Prawo Wspólnot Europejskich a prawo polskie*, Warszawa 2002, s. 249.

² *M. A. Dausès* (red.), *Prawo gospodarcze Unii Europejskiej*, Warszawa 1999, s. 157.

a formą pozbawionego osobowości prawnej zrzeszenia – franc. *Association* (francuska ustawa z 1.7.1901 r.). GIE stworzone było z myślą o specjalnej formie pośredniej niebędącej spółką prawa handlowego (*cadre juridique intermédiaire*)¹. Nowa forma prawna cieszyła się ogromnym zainteresowaniem francuskich przedsiębiorców, którzy masowo zaczęli zrzeszać się w formie GIE². Do samego tylko roku 1970 liczba GIE wynosiła ok. 2000, a 6 lat później na rynku francuskim funkcjonowało ich już niemal 7000. Niebawem wyszło na jaw, iż liczne z zarejestrowanych GIE w istocie były zakamuflowanymi spółkami handlowymi, co doprowadziło w konsekwencji do wykreślenia około 1000 GIE z rejestrów³. Entuzjazm Francuzów mocno stłumił fakt, iż zrzeszeni w GIE członkowie odpowiadają osobiście za swoje długi zaciągnięte w związku z działaniami w GIE. Początkowe zainteresowanie GIE ochłodziło wyłączenie możliwości przepisania w drodze czynności prawnej na *Groupment* zobowiązań członka, tak aby w istocie to *Groupment* odpowiadało za te długi (art. 5 franc. Ordonnance Nr 67–821). Pomimo wymienionych zakazów i ograniczeń GIE cieszyło się nadal we Francji dużym zainteresowaniem przedsiębiorców. Zarządzający GIE dysponował pełną możliwością reprezentacji i dokonywania czynności prawnych na rachunek GIE (art. 9 franc. Ordonnance Nr 67–821)⁴, co sprzyjało szybkości i elastyczności działań

---

¹ J. Ganske, *Das Recht der Europäischen wirtschaftlichen Interessenvereinigung (EWIV). Systematische Darstellung mit Texten und Materialien* von Dr. Joachim Ganske – Ministerialrat im Bundesministerium der Justiz, München 1988, s. 14.

² Najbardziej znane projekty realizowane w formie GIE przez dużych przedsiębiorców to *Airbus Industries*, *Ariane Espace*, *SOCATEL*. Przedsiębiorcy mniejszego rozmiaru próbowali z kolei tworzyć tzw. niezależne centra sprzedaży (*magazins collectifs de commerçants indépendants*). M. O. E. Scriba, *Die Europäische wirtschaftliche Interessenvereinigung*, Heidelberg 1988.

³ M. O. E. Scriba, *Die Europäische*, s. 14.

⁴ Zakaz przepisywania na *Groupment* długów jego członków dotyczył w szczególności najbardziej tym zainteresowanych przedsiębiorstw o małym bądź średnim rozmiarze obrotów. Tym bardziej że forma ta służyła do nieuczciwych praktyk transferu długów (*Ch. Hatzig*, *Die Europäische wirtschaftliche Interessenvereinigung*, Frankfurt am Main 1990, s. 4). Zainteresowanie to można tłumaczyć tym, że do założenia GIE nie był wymagany żaden kapitał założycielski (art. 2 druga połowa zdania 1 franc. Ordonnance Nr 67–821) mogący pełnić rolę gwarancji zaspokojenia potencjalnych wierzycieli *Groupment* w przypadku niewypłacalności członków. Członkowie *Groupment* odpowiadali solidarnie i osobiście za jego długi (art. 4 Ordonnance Nr 67–821). Ponadto *Groupment* cieszyło się osobowością prawną. Przyznanie osobowości prawnej przy braku jakiego-

w warunkach konkurencji rynkowej, ale pociągało za sobą oczywiste niebezpieczeństwo nadużyć¹.

1.1. Stanowisko niemieckich prawników wobec francuskiej koncepcji GIE

W tym okresie w Niemczech podnosić zaczęły się głosy wyrażające potrzebę wprowadzenia podobnej formy prawnej². Niemieccy prawnicy początkowo bardzo niechętnie zapatrywali się na zmiany i nowości w zakresie prawa spółek. Wynikać to mogło z niewielkich początkowo doświadczeń, w związku z faktem, iż GIE funkcjonowało od stosunkowo niedługiego czasu. Ponadto, zdaniem nauki niemieckiej, zapotrzebowanie prawa spółek niemieckich w pełni wyczerpywały dokładne przepisy w zakresie niemieckich spółek cywilnych „GbR” (spółki osobowe) i spółek z o.o. „GmbH” (spółki kapitałowe). W dodatku dopuszczona była forma mieszana spółki z o.o. ze spółką komandytową „GmbH&Co. KG”³. Z tych też powodów Republika Federalna Niemiec nie wprowadziła instytucji bezpośrednio podobnej do GIE. Niemcy dopiero poprzez przystąpienie do prac przygotowawczych nad nową formą prawa europejskiego EEIG (EZIG) rozpoczęli adaptację swego prawa do realiów *Groupment*.

1.2. Proces tworzenia nowej formy prawnej – Europejskiego Zgrupowania Interesów Gospodarczych

W 1970 r. Komisja Europejska w obliczu zwiększającego się otwarcia rynków państw zachodnioeuropejskich oficjalnie przy-

---

kolwiek kapitału własnego *Groupment* było pewnym ewenementem. Nie dawało bowiem należytej pewności zaspokojenia potencjalnym wierzycielom. Fakt ten złagodzony został jednak przez nieograniczoną odpowiedzialność osobistą wspólników *Groupment*.

¹ W roku 1970 Grupa Robocza Prawników Niemieckich przedstawiła na 48 spotkaniu Prawników Niemieckich (48 DJT – Deutschen Juristentag 1970) następujący temat pod dyskusję: „Czy opłaca się dla ujednoczenia europejskiego prawa handlowego ukształtowanie i wprowadzanie nowych form spółek?”. A. Meyer-Landrut, Die Europäische Wirtschaftliche Interessenvereinigung, Gründungsvertrag und innere Verfassung einer EWIV mit Sitz in der Bundesrepublik Deutschland, Stuttgart 1988, s. 3.

² J. Ganske, Das Recht, s. 8.

³ J. Ganske, Das Recht, s. 8.

znała konieczność utworzenia nowej formy prawnej ułatwiającej kooperację gospodarczą tych państw. Komisji najbardziej zależało na wzmocnieniu konkurencyjności gospodarczej europejskich przedsiębiorstw względem gospodarki amerykańskiej¹. Szczególnie istotnym elementem nowej formy prawnej miała być możliwość swobodnego przepływu kapitału, *know-how*, potencjału innowacyjnego i surowców w ramach wspólnego rynku². Początkowe próby przeprowadzenia inicjatywy prawodawczej w sprawie Zgrupowania nie były zbyt udane³. Wkrótce jednak doszło do ukierunkowania prac przygotowawczych i od tego momentu powstanie nowej formy prawnej było już kwestią czasu. Po 2-letnich pracach przygotowawczych w kręgu rzeczoznawców delegowanych przez rządy państw członkowskich, Komisja do spraw Gospodarczych i Społecznych przedstawiła Radzie propozycję Rozporządzenia w sprawie ustanowienia Europejskiego Zgrupowania Interesów Gospodarczych (*Groupement européen d'intérêt économique* – GEIE). Komisja obok samodzielnych i nowatorskich rozwiązań powstałych w toku prac nad projektem nowej formy prawnej podkreślała od samego początku, iż w celu przyspieszenia i ułatwienia swoich prac szczególnie dużą uwagę przywiązuje do wzorców sprawdzonych i funkcjonujących już od dawna w praktyce poszczególnych systemów prawnych państw członkowskich. Między innymi Komisja Europejska w swych pracach zapatrywała się na francuski model GIE⁴. W początkowych pracach Komisji widoczny był mocny wpływ wzorca francuskiego, który jednak z biegiem lat i późniejszymi zmianami projektu coraz mocniej ztracał swój dominujący charakter. Tak było przykładowo z kwestią

---

¹ Zapotrzebowanie na nową formę prawną wyrażone zostało oficjalnie w memorandum Komisji Wspólnot Europejskich dotyczącym polityki przemysłowej (*A. Meyer-Landrut, Die Europäische, 1988, s. 2*).

² Bliżej na temat instytucji Wspólnego Rynku i związanych z tym zagadnień: *M. A. Dausies (red.), Prawo gospodarcze, s. 157*.

³ Na płaszczyźnie Unii Europejskiej jako pierwsi z wnioskiem o stworzenie Zgrupowania wystąpili deputowani francuscy w roku 1971. Wystąpienie miało na celu skierowanie uwagi Rady Wspólnot Europejskich na konieczność wydania zarządzenia dotyczącego podstawowych wytycznych dla nowej formy prawnej. Wniosek ten został następnie wycofany po konsultacjach z Komisją prawodawczą Wspólnoty.

⁴ COM 70/100 z 18.3.1970 r., *Bulletin of the European Communities, Supplement Nr 4/70*.

osobowości prawnej stanowiącej główną cechę GIE (art. 3 Ordonnance 67–821), a która rozwiązana została na gruncie prac Komisji poprzez świadome nieużycie sformułowania „osobowość prawna”, przez co delegowano kompetencje przyznania tejże osobowości krajowemu porządkowi prawnemu każdego z państw członkowskich (art. 1 ust. 3 Rozporządzenia Nr 2137/85)¹. Także nieuregulowana w prawie francuskim kwestia ochrony wierzycieli została na gruncie prawa europejskiego restrykcyjnie ujęta w art. 20 Rozporządzenia Nr 2137/85². Wykluczono bądź ograniczono pola działalności, których Zgrupowaniu w przeciwieństwie do GIE nie wolno realizować (art. 3 ust. 2 Rozporządzenia Nr 2137/85). W trakcie prac Komisji w szczególności mocno zapatrywano się na regulację niemieckiego kodeksu handlowego (HGB) oraz niemieckiej spółki jawnej (OHG), a także innych podobnych uregulowań poszczególnych państw członkowskich³. Po końcowych opracowaniach projekt rozporządzenia przedstawiono Parlamentowi Europejskiemu w celu zaopiniowania. Parlament Europejski wypowiedział się zdecydowanie za przyjęciem uregulowania ochraniającego prawa pracowników podczas zakładania lub rozwiązywania Zgrupowania⁴. W toku prac nie uzyskano niezbędnej większości głosów, wobec czego propozycja ta nie została uwzględniona podczas redakcji przepisów nowego Zgrupowania. Projekt Rozporządzenia został szczegółowo przeanalizowany w gronie ekspertów ze wszystkich krajów członkowskich Wspólnoty i przedstawiony 21.12.1973 r. wraz z proponowanymi wnioskami i zmianami Radzie Europejskiej jako projekt rozporządzenia tzw. Europejskiego Zjednoczenia Ko-

---

¹ Do posunięcia tego doszło już w pierwszej propozycji Komisji w roku 1973, COM (73) 2046 z 21.12.1973 r. (Dz.Urz. WE C 14 z 15.2.1974 r., s. 30).

² Art. 20 Rozporządzenia uznaje prowadzących interesy Zgrupowania w każdym wypadku za zobowiązanych wobec wierzycieli z tytułu czynności podjętych w związku z działalnością Zgrupowania, podczas gdy art. 6 Ordonnance Nr 67–821 nie chroni wierzycieli GIE w przypadku czynności o charakterze *ultra-vires*.

³ J. Ganske, Das Recht, s. 15.

⁴ Projekt Rozporządzenia wzmiankowanym ciałom prawodawczym przedstawiono do zaopiniowania 22.1.1978 r. Zgrupowanie określone jako europejskie ugrupowanie kooperacyjne, zgodnie z później otrzymanymi sugestiami i opiniami, zrezygnowało z przymiotnika „kooperacyjne”, który mógłby mylnie sugerować, że forma prawna Zgrupowania jest zbliżona do spółdzielni lub jest spółdzielnią (*cooperative*). W prawach państw: Włochy, Francja, Belgia, Luksemburg, Wielka Brytania, Francja, „kooperatywa” oznacza spółdzielnię.

operacyjnego¹. W dniu 12.4.1978 r. Komisja przedstawiła Radzie zmieniony projekt uwzględniający proponowane zmiany i sugestie prawne, który od marca 1982 r. został objęty pracami Eksperckiej Grupy Roboczej do spraw Gospodarczych i Społecznych przy Komisji Europejskiej. Zwłoka w obradach wynikała z przeciążenia Komisji Europejskiej innymi projektami, a ponadto w sensie prawnym nowa forma prawna jawiła się jako nowe zagadnienie, w nieznanym stopniu tylko rozpoznane i zapowiadające liczne niespodzianki. Uregulowania prawne wprowadzające nowe Zgrupowanie nie były jednolite w państwach członkowskich i nie zawsze istniały odpowiedniki francuskiego *Ordonnance*². Prace w eksperckiej grupie roboczej trwały 4 lata i odbyły się na 40 posiedzeniach delegatów 10 państw członkowskich Wspólnoty. W dniu 25.7.1985 r. prace przyniosły ostateczny efekt w postaci wydania przez Radę Wspólnot Europejskich Rozporządzenia Nr 2137/85, które weszło w życie w trzy dni po publikacji w Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich. Rozporządzenie Rady Nr 2137/85 (dalej: Rozporządzenie Nr 2137/85) bazuje przede wszystkim na podstawie art. 249 TWE (obecnie art. 288 TFUE) i w związku z tym należy do prawa wspólnotowego wtórne³. Do ostatnich chwil nowa forma prawna była powodem rozlicznych negocjacji i kompromisów związanych z posiadaniem osobowości prawnej, brzmieniem nazwy, charakterem prawnym udziału pracowników, możliwością powoływania osób prawnych do zarządu, charakterem prawnym prowadzonej działalności. Pomimo licznych nawiązań i wzorców zaczerpniętych z prawa francuskiego EZIG jest w pełni samodzielnym tworem prawa wspólnotowego, które w toku wieloletnich prac nad projektem uzyskało swój własny i indywidualny charakter prawny. Z tego też powodu, jak podnosi się w piśmiennictwie niemieckim, nie należy zbyt preceniać roli GIE w procesie powstania Zgrupowania⁴.

---

¹ Dokument RWE/114/74 [ECO 15], COM (73) 2046 ostatecznie w Dz.Urz. WE C 14 z 15.2.1974 r., s. 30 oraz dodatku do Biuletynu Urzędowego WE Nr 1/74.

² Szczególnie trudne było to dla Irlandii i Wielkiej Brytanii ze względu na system prawa typu *common law* stwarzający problem przy szybkim wdrożeniu nowej formy prawnej.

³ Bliżej na temat struktury prawa europejskiego: *F. Emmert, M. Morawiecki*, Prawo Europejskie, Warszawa–Wrocław 1999, s. 101–140.

⁴ *J. Ganske*, *Das Recht*, s. 15.

1.3. EZIG – nowa forma prawna europejskiego prawa spółek

Rozporządzenie Rady Nr 2137/85 opiera się na dawnym art. 249 TWE (obecnie art. 288 TFUE) i na płaszczyźnie prawa europejskiego stanowi akt wtórnego prawa wspólnotowego. Zgodnie z art. 288 TFUE Rozporządzenie Nr 2137/85 posiada moc na terytorium całej Unii Europejskiej oraz nadrzędny charakter w stosunku do krajowych praw państw członkowskich, które nie mogą być sprzeczne z tym Rozporządzeniem. Zgodnie z brzmieniem art. 43 ust. 2 Rozporządzenia Nr 2137/85, ma ono w zakresie całej swojej treści zastosowanie do regulacji bytu prawnego Zgrupowania. W dużej części Rozporządzenie Nr 2137/85 zawiera normy o charakterze dyspozytywnym, czyli pozostawiające uregulowanie poszczególnych kwestii prawodawstwu państw członkowskich, które dysponują prawem wyboru pomiędzy własną regulacją a regulacją przewidzianą w Rozporządzeniu. Rozwiązanie takie opiera się na zasadzie równoległej kompetencji prawodawczej. Rozporządzenie Nr 2137/85 nie rezygnuje jednak z pewnych zakresów, w których obligatoryjnie zobowiązuje państwa członkowskie do literalnego zastosowania swoich artykułów (kompetencja wyłączna)¹, np. kwestie publikacji w dzienniku urzędowym Unii Europejskiej (art. 11) lub wymogu art. 4, aby członkowie Zgrupowania byli obywatelami różnych krajów członkowskich (osoby fizyczne) bądź mieli swą siedzibę w różnych krajach członkowskich (osoby prawne).

1.4. Stanowisko niemieckich prawników wobec powstania EZIG

Niemal wszystkie państwa członkowskie (z wyjątkiem Grecji) wydały ustawy wprowadzające Zgrupowanie do swojego systemu prawnego w późnych latach 80.² Rozporządzenie RWE Nr 2137/85

---

¹ Bliżej na temat kompetencji prawodawczych Wspólnoty i państw członkowskich: *J. Tyranowski*, Prawo europejskie, Poznań 2005, s. 97 i nast.

² Belgia – ustawa z 12.7.1989 r., Dania – ustawa z 5.4.1989 r., Francja – ustawa z 13.6.1989 r., Irlandia – ustawa z 1989 r., Niemcy – ustawa z 14.4.1988 r., Holandia – ustawa z 28.6.1989 r., Portugalia – ustawa z 9.5.1990 r., Wielka Brytania – ustawa (*Statutory Instrument* Nr 638) z 1989 r., Luksemburg – ustawa z 5.3.1991 r., Hiszpa-

oraz niemiecka ustawa wykonawcza z 14.4.1988 r. (*Ausführungsgesetz EWIV-AG*) doprowadziły do funkcjonowania nowej formy prawnej określonej w języku niemieckim skrótem: EWIV (*Europäische Wirtschaftliche Interessenvereinigung*)¹. Celem naczelnym EWIV zgodnie z Rozporządzeniem Nr 2137/85 jest wspomaganie działalności gospodarczej swoich członków. Przy czym pojęcie „działalności gospodarczej”, co zostało zaakcentowane w nauce niemieckiej, powinno być rozumiane jak najszerzej². Tak szeroka sfera swobody interpretacyjnej pojęcia leżącego u podstaw bytu prawnego Zgrupowania musiała dać przyczynek żywej dyskusji w doktrynie niemieckiej. W istocie, podniosły się liczne głosy zwracające uwagę na ryzyko zastąpienia przez zintensyfikowaną tzw. działalność wspomagającą Zgrupowania faktycznej działalności gospodarczej jego członków. Liczni przedstawiciele nauki niemieckiej postulowali swobodę „pobocznej” działalności Zgrupowania, niejako „autonomicznej”, jednakże nadal nierozzerwalnie związanej z pierwotnym celem Zgrupowania³. Dodatkową ciekawostką stanowi fakt, iż Zgrupowanie może łączyć członków tylko w aspekcie wspólnie wykonywanej działalności, podczas gdy pozostawia się im całkowitą dowolność działania na innych niezwiązanych ze Zgrupowaniem polach aktywności⁴. Zdecydowanie odmienne zdanie, co do swobody interpretacji pojęcia „działalności wspomagającej”, prezentuje z kolei część doktryny niemieckiej stojąca na stanowisku, iż powyższa interpretacja znajduje swoją granicę w domniemaniu zakładającym, że Zgrupowanie nie powinno samodzielnie prowadzić przedsiębiorstwa⁵. Praktycznie jednak zamieszczony w art. 3 ust. 1 Rozporządzenia Nr 2137/85 wyraźny zakaz zastępowania działalności członków działalnością

---

nia – ustawa z 29.4.1991 r. oraz dekret królewski z 29.12.1989 r., Włochy – ustawa z 23.7.1991 r. (cyt. za *W. G. von Rechenberg*, Die Europäische Wirtschaftliche Interessenvereinigung- eine neue Gesellschaftsform, ZGR 1992, Nr 3, s. 311).

¹ BGBl. 1988 I, s. 514.

² *Ch. Hatzig*, Die Europäische, s. 14.

³ *J. Ganske*, Das Recht, s. 28.

⁴ *Ch. Hatzig*, Die Europäische, s. 14.

⁵ Stanowisko takie szczególnie dobitnie wyraził *K. Schmidt* w niemieckim komentarzu do prawa spółek, *K. Schmidt*, Gesellschaftsrecht, Köln–Berlin–Bonn–München 1986, s. 1423.

Zgrupowania jest jedynym ostrym kryterium służącym odróżnieniu Zgrupowania od innych nieformalnych zrzeszeń wspólnie działających przedsiębiorców. Ponieważ nie wymaga się od członków Zgrupowania szczególnej staranności w prowadzeniu księgowości lub wnoszenia kapitału zakładowego, brakowałoby jednoznaczne- go kryterium odróżniającego Zgrupowanie od innych form organi- zacyjnych, które podobnie korzystają z daleko posuniętej swobo- dy w wyżej wymienionych dziedzinach¹. W celu przeprowadzenia ścisłej implementacji Rozporządzenia Nr 2137/85 na grunt niemie- ckich stosunków prawnych, ustawodawca niemiecki wydał specjal- ną ustawę wprowadzającą (EWIV-AG)². Zgodnie z § 1 EWIV-AG Zgrupowanie z siedzibą na terenie Niemiec poddane jest reżimowi niemieckiego prawa handlowego, w szczególności niemieckiego kodeksu handlowego (HGB) w części dotyczącej spółki jawnej (oHG) w zakresie nieuregulowanym Rozporządzeniem Nr 2137/85 i ustawą wprowadzającą. Jest rzeczą oczywistą, iż samo tyl- ko HGB (§ 105–160) nie reguluje w pełni wszelkich związanych z istnieniem i działalnością EWIV aspektów prawnych. Stąd mocą § 105 ust. 2 HGB uzupełniające odesłanie do przepisów niemie- ckiego kodeksu cywilnego BGB w zakresie nieuregulowanym przez HGB. W szczególności EWIV-AG zawiera przepisy regulujące sprawy rejestracyjne (§ 2–3), ogłoszenia dokonywane przez sąd rejestrowy (§ 4), o zarządcy EWIV i jego obowiązkach (§ 5–7), kwestie wykluczenia członka EWIV (§ 8–9), upadłość i rozwią- zanie EWIV (§ 10–11), sankcje (§ 12–15). Paragraf przedostatni EWIV-AG (§ 16) zawiera zmiany w przepisach obowiązujących. Pomimo tak dokładnego i wyczerpującego uregulowania sytuacji prawnej Zgrupowania, korzysta ono z daleko posuniętej swobo- dy w kształtowaniu treści umowy założycielskiej przez członków. Szczególnie dobitnie sformułowana została swoboda w pkt 4 pre- ambuły do Rozporządzenia Nr 2137/85, w którym *expressis verbis* stwierdza się: „Zdolność Zgrupowania do dopasowywania się do uwarunkowań gospodarczych jest zagwarantowana poprzez dale-

---

¹ M. O. E. Scriba, Die Europäische, s. 58.

² Niemiecka ustawa „wprowadzająca” z 14.4.1988 r., BGBl. 1988 I, s. 514 (termin „Ausführung” przetłumaczono na język polski jako „wykonawcza” wg M. A. Dausess (red.), Prawo gospodarcze, s. 525).

ko idącą swobodę członków–założycieli w kształtowaniu w drodze umowy stosunków pomiędzy sobą jak i urzędów wewnętrznych w Zgrupowaniu”. Tak daleko posunięta swoboda umów napotyka oczywiście swoje granice, z jednej strony w prawie Unii Europejskiej (Rozporządzenie Nr 2137/85), z drugiej strony w prawie krajowym państwa członkowskiego, tj. poszczególnych regulacjach prawnych (np. HGB, BGB) dotyczących różnych aspektów funkcjonowania EWIV¹.

2. Ogólna charakterystyka prawna Zgrupowania. Prawo właściwe Zgrupowania. Zastosowanie i wykładnia Rozporządzenia Nr 2137/85 w kontekście prawa europejskiego i polskiego

Źródłami prawa właściwymi dla EZIG są Rozporządzenie Rady Nr 2137/85 z 25.7.1985 r. o europejskim ugrupowaniu interesów gospodarczych (EEIG)² oraz polska ustawa o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej z 4.3.2005 r. (dalej – EZIGiSEU)³. Na samym wstępie należy zwrócić uwagę na rozbieżność pomiędzy tytułem Rozporządzenia Nr 2137/85, które- go urzędowe tłumaczenie posługuje się terminem „ugrupowanie”, a treścią polskiej ustawy posługującej się terminem „zgrupowanie”. Rozbieżność ta spowodowana jest przez fakt, że tłumaczenie Rozporządzenia w wersji urzędowej wyprzedzało ukazanie się polskiej ustawy i rozbieżność ta stanowi wyraz ścierających się tendencji co do nazewnictwa związanego z tą formą prawną⁴.

---

¹ Jest to o tyle uzasadnione, iż z natury swojej EWIV jest upodobnione do spółki jawnej prawa niemieckiego i pozbawione osobowości prawnej podążać musi za pewną specyfiką tej formy prawnej. Np. kwestie podziału zysków przypadających członkom Zgrupowania lub zagadnienia ich odpowiedzialności odszkodowawczej, które będą jednym z przedmiotów niniejszego opracowania.

² Dz.Urz. WE L 199 z 31.7.1985 r., s. 1 i nast.

³ Dz.U. Nr 62, poz. 551 ze zm.

⁴ W doktrynie prezentowany jest pogląd zakładający, że wobec opublikowania i użycia w treści urzędowego tłumaczenia terminu „ugrupowanie” nieuprawnione było posłużenie się przez ustawodawcę terminem „zgrupowanie” w treści EZIGiSEU wobec przyjętej w tłumaczeniu rozporządzenia wersji. Do czasu powstania EZIGiSEU w stosunkowo nielicznych opracowaniach pojawiających się w doktrynie posługiwano się

Przepisy polskiej ustawy wykonują postanowienia Rozporządzenia Nr 2137/85 oraz Rozporządzenia Nr 2157/2001/WE z 8.10.2001 r. o statucie spółki europejskiej (SE)¹, a także wdrażają dyrektywę 2001/86 z 8.10.2001 r. uzupełniającą statut spółki europejskiej w odniesieniu do zaangażowania pracowników².

Źródła te podlegają zasadniczo wykładni dokonywanej przez sądy i władze państwa członkowskiego. W zakresie wykładni prawa UE należy wskazać na art. 267 TFUE (dawny art. 234 TWE) regulujący kompetencję TSUE, tj. Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dawniej: Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości – ETS), do wykładni aktów wtórnego prawa UE. W razie uzasadnionej wątpliwości związanej z wykładnią prawa krajowego w kontekście unijnego porządku prawnego, sądy państw członkowskich przedstawić mogą pytanie prejudycjalne do Trybunału w trybie art. 267 TFUE. Przesłanką uzasadniającą przedłożenie przez sąd krajowy takiego pytania do Trybunału jest wyczerpanie toku instancji w kraju i uzasadniona obawa o naruszenie unijnego porządku prawnego. Ze względu na to, że celem postępowania o wydanie orzeczenia prejudycjalnego jest zapewnienie jednolitego stosowania prawa Unii Europejskiej, sądami uprawnionymi do zadawania pytań są wszystkie sądy powszechne (ujęcie konkretne), nie tylko sądy najwyższe (ujęcie abstrakcyjne)³. Niedopuszczalne jest zadawanie pytań o abstrakcyjnym, ogólnym lub hipotetycznym charakterze, a także konstruowanie fikcyjnych stanów prawnych (kazuśów) lub kierowanie do Trybunału sprawy tylko w celu zmuszenia Trybunału do wyda-

---

terminem „ugrupowanie” (*I. Hykawy*, Swoboda prowadzenia działalności gospodarczej przez spółki w rozumieniu art. 43 Traktatu o utworzeniu Wspólnoty Europejskiej, [w:] *M. Saffan* (red.), *Prawo Wspólnot Europejskich a prawo polskie. Prawo gospodarcze, Warszawa 2002; A. Kidyba*, *Prawo handlowe, Warszawa 2005*, s. 492). Podnoszono nawet postulat nowelizacji ustawy EZIGiSEU poprawiającej tę różnicę i ujednociającej brzmienie do „ugrupowania”. W mojej ocenie jest to postulat zbyt daleko idący, w chwili obecnej nie ma już konieczności ujednoczenia tego terminu, ponieważ przeważająca część doktryny posługuje się terminem „zgrupowanie”. Na potrzeby obrotu rozbieżności w nazwach Zgrupowań powinny być ujednoczane na korzyść terminu „zgrupowanie”. Co więcej, można przyjąć założenie, że termin „zgrupowanie” charakteryzuje się elementem celowości i racjonalności działania, podczas gdy termin „ugrupowanie” odnosić się może do struktur tworzonych samoistnie czy wręcz przypadkowo.

¹ Dz.Urz. WE L 294 z 10.11.2001 r., s. 1 i nast.

² Dz.Urz. WE L 294 z 10.11.2001 r., s. 22 i nast.

³ R. *Streinz*, *Prawo europejskie, Warszawa 2002*, Nb 562, s. 222.